

הוכן עי"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

שבת דף קיב.

איזה קשרים יש במנעל וסנדל שדינם כדלהלן בקישורים והיתרם?

בסנדל	במנעל	
בקשר סנדלי הסוחרים הערביים שהסנדלרים קושרים שם קשר קבוע	בקשר הסנדלרים שתוחבים הרצועה בתוך המנעל וקושרים אותה שם	חייב מדאורייתא
בקשר חומרתא שקושרים האנשים בעצמם שלא קשרו אותו הסנדלרים	בקשרים שעושים החכמים במנעליהם שאפשר לחלוץ ולנעול בלי להתיר הקשר	פטור אבל אסור
בסנדל של ב"י אנשים - גדול קטן, שתמיד פותחים וקושרים אותו	במנעלי אנשי מחוזא, שמהדקים המנעל היטב ופותחים אותו בכל יום	מותר לכתחילה

נפסק בסנדל הרצועות הפנימיות או החיצוניות שלו¹ במקומות דלהלן, מה יעשה?

הרצועה הפנימית	הרצועה החיצונה	
	כורך עליו גמי לח והולך בו ²	בכרמלית
מותר לטלטלו	אסור לטלטלו ³	בחצר

נפסק בסנדל הרצועה החיצוניות שלו, מה הדין לטומאה שבת וחליצה (למסקנא)?

חליצה	שבת	טומאה	
חליצתה כשרה	מותר בטלטול	טמא ⁴	לרבנן
חליצה פסולה ⁵	אסור בטלטול	טהור	לר' יהודה

¹ פי', בסנדל יש בו שתי תרסיות - דהיינו לולאות הקבועות בו משני צדדיו, ובהן קבועה רצועה. ובסנדל ימין כשנפסקת הרצועה בצד הימני - נקרא שנפסקה הרצועה החיצונה, ושם יש אומרים שלא מתקנים אותו כיון שניכר התיקון. אולם בצד שמאל של סנדל ימני שהוא לצד פנים הגוף, שם כן מתקנים את הרצועה כיון ששם אין התיקון ניכר. ובסנדל שמאל הוא להיפך, דהצד השמאלי הוא החיצוני ואותו יש אומרים שאין מתקנים, ואילו הצד הימני הפנימי כן מתקנים.

² כך היה מעשה בר' ירמיה שהלך בתריה דר' אבהו ונפסק סנדלו בכרמלית, ואמר לו ר' אבהו שיקח גמי לח שראוי למאכל בהמה (שאינו מוקצה) ויכרוך על הסנדל עם רגלו וילך בו. ואפי' אם נפסקה לו הרצועה החיצונה מותר לעשות כן, דהגם שהסנדל הוא לכאורה מוקצה - כשנתקלקל באופן כזה שלא מתקנים אותו, מ"מ התיר ר' אבהו כדי שלא יפסיד את סנדלו דאינו נשמר שם. (וע' מאירי כיצד התירו איסור מוקצה במקום הפסד ממון). והטעם שנחשב הסנדל מוקצה, אף שודאי ראוי למלאכות אחרות. ביאר הראב"ד (מובא ברוב הראשונים), משום שהרגילות להחליף לו כל הרצועה ולתקנו, ואינו מיעד אותו לשימושים אחרים, ולכן אינו דומה לשאר שברי כלים.

³ כן פסק רב יוסף לאביי, והגם שהקשה לו אביי שהרי יכול להופכו מימין לשמאל ותהיה החיצונה פנימית - ואז ראוי לתקן את הרצועה בעצמה, בכל אופן אסר לו רב יוסף, משום דס"ל שר' יוחנן פוסק כמו ר' יהודה (בסמוך) שאינו מחשיב לזה מנעל.

⁴ ס"ל לרבנן שכל שלא נפסקה לגמרי מימין ומשמאל עדיין נחשב סנדל כתחילה, ולא נטהר מטומאתו כשבר כלי. ור' יהודה חולק וסובר, שאם נפסקה הרצועה החיצונה, הוי כשבר כלי ונטהר מטומאתו.

⁵ למסקנא, הכי אמר ר' יוחנן כשם שאינו מנא לא לענין טומאה ולא לענין שבת, כך אינו מנא גם לענין חליצה. ואע"ג דהדין הוא שחליצה בשל שמאל בימין - חליצתה כשרה, היינו דוקא בסנדל שראוי לרגל שמאל, אבל כאן מיירי בסנדל ימני שאינו ראוי לרגל ימנית - ובזה גרע.

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

שבת דף קיב:

סנדל שנפסקה אחת מאוזניו מה הדין באופנים דלהלן? [תוד"ה סנדל].

כשתיקן את הנפסקת	כשלא תיקן את הנפסקת	
טמאה מדרס ¹		כשעוד לא נפסקה השניה
טמאה מגע מדרס	לרש"י בתחילה: טמאה מגע מדרס ² לרש"י במסקנא: טהורה מכלום	כשנפסקה גם השניה

¹ ומה שאמרה הברייתא שתיקן את הראשונה קודם שנפסקה השניה, ה"ה אפי' לא תקנה, דאם נאמר שכל שלא תקנה טהורה מן המדרס, איך תחזור לטומאה ישנה כשתיקנה, אלא ודאי שכל הזמן היא טמאה מדרס. ומה שנקט "ותיקנה", משום סיפא, לאשמועינן דאע"ג שתיקנה אם נפסקה גם השניה - טהורה מן המדרס, וכדלהלן. והטעם שטמא הגם שנפסקה הרצועה הראשונה ולא תיקנה, משום שעדיין כלי הוא לתשמיש אחר.

² פירש"י בתחילה (היינו מה שכתוב בהגהה), דמה שאמרה הסיפא שטמא מגע מדרס הוא אפי' בלא תיקנו - ומשום שנגע הסנדל בעצמו בשעה שהיה אב הטומאה. אולם מטומאת מדרס נטהר, דאינו ראוי עוד לתשמיש סנדל. אלא שקשה על זה, דהא תנן בהדיא "לא הספיק לתקן את הראשונה עד שנפסקה שניה - טהור", הרי שאפי' אין לו טומאת מגע מדרס. ולכן הגיה רש"י בפירושו, דמה שאמרה כאן המשנה שטמא מגע מדרס, מיירי שתיקן את הראשונה.